

דפים ל — לא

- סח. עדים שהוכחו בבדיקות בדיני ממונות, מה הדין באופנים דלהלן?
- א. זה אומר: מנה שחור הלוהו וזה אומר מנה לבן.
  - ב. זה אומר בארנק שחור וזה אומר בלבן.
  - ג. זה אומר הלוהו מנה וזה אומר מאתים.
  - ד. זה אומר חבית של שמן וזה אומר של יין.
  - ה. זה אומר בדיוטא עליונה היה כשהלוהו, וזה אומר בדיוטא תחתונה.
- א. זה אומר מנה שחור וזה אומר מנה לבן — רבא אמר: מסתבר שאין מצטרפים. נהרדעי אמרו: מצטרפים. להלכה מצטרפים (ח"מ ל,ב). ו'שחור' היינו מחמת יושנו, אך מדובר באותו סוג מטבע (פוסקים).
- ב. בארנק שחור או בלבן — עדותם כשרה (רב יהודה). [ובעדות נפשות בכגון זה — מחלוקת]. לדברי הירושלמי (יבמות טו,ה) אחד אומר מן הצרור ואחד אומר מן הכיס — עדותם בטלה (וע' בשו"ת עמודי אור צו,יח).
- ג. זה אומר הלוהו מנה וזה אומר מאתים; לדברי ר' שמעון בן אלעזר נחלקו בדבר ב"ה וב"ש, שבית שמאי אומרים נחלקה עדותם ובית הלל אומרים יש בכלל מאתים מנה, וחייב לו מנה. וכן נקטו נהרדעי. וכן נראה מהוראת רבי אמי במעשה שבא לפניו, שחייב לשלם דמי חבית יין מתוך דמי חבית שמן (וכן סובר רב יהודה, כדמשמע בב"ב מא. תוס').
- ישנה דעה שאפילו לבית הלל פטור (ע' ב"ב מא:). אבל אין הלכה כן אלא כרשב"א שחייב לשלם מנה (ח"מ ל,ב).
- ד. זה אומר חבית של שמן וזה אומר של יין — הרי זו הכחשה והעדות בטלה. ודנו הפוסקים האם חייב שבועה.
- ואולם אם מדובר על הודאת דמי חבית יין או שמן — הרי זה כנידון מנה ומאתים דלעיל.
- ה. אחד אומר בדיוטא עליונה הלוהו, ואחד אומר בתחתונה — אמר רבי חנינא: מעשה בא לפני רבי וצירף עדותם. (עכ"פ כשהמקומות קרובים שאפשר לראות שניהם כאחת. ע' טור ורמ"א ל,ב).

דף לא

- סו. א. מי שנתחייב בדינו — עד מתי יכול להביא ראיה חדשה לסתור הדין?
- ב. מי שאמרו לו להביא עדים וראיה, ואמר: אין לי — האם יכול עדיין להביא ראיות?
- א. כל זמן שמביא ראיה — סותר את הדין. אמרו לו: כל ראיות שיש לך הבא מכאן ועד שלשים יום — לדברי חכמים לאחר שלשים שוב אינו סותר הדין. ורשב"ג חולק. ופסק רבה בר רב הונא כרשב"ג אף בדיעבד, שלעולם סותר את הדין כשיביא ראיה.

ב. אמר לו הבא עדים / ראיה, ואמר אין לי עדים / ראיה; — לחכמים, שוב אינו מביא ראיה כיון שאמר 'אין לי'. ורשב"ג חולק וסובר שיכול להביא ראיה. מלבד אם אמר אין לי עדים או ראיה, ומשראה שנתחייב בדין אומר, קרבו פלוני ופלוני להעידני, או שהוציא ראיה שהיתה תחת ידו באותו מעמד — אין משגיחים על עדי וראיתו. אמר רב"ה אמר רבי יוחנן: הלכה כחכמים.

ישנם אופנים שגם לחכמים מביא ראיה, כגון במעשה שבא לפני רב נחמן ביורש קטן שאמר אין לי עדים וראיה, ולאחר שיצא ב"ד חייב, אמרו לו אחרים יודעים אנו עדות לאביך — הרי זה מביא ראיה וסותר הדין, שאין הקטן יודע כל ראיות מורישו.

ואף בגדול, אמר אין לי עדים ואחר כך באו עדים ממדינת הים — מביאים וסותר הדין (שיכול לומר, זה שאמרתי אין לי עדים, מפני שלא היו מצויים בידי, ועתה שבאו — הביאותים). וכן כל כיוצא בזה.

סז. א. מי שמופקד אצלו שטר חוב — האם נאמן לומר שטר זה פרוע?

ב. שובר הנמצא ביד שלישי ואין עליו עדים — מה דינו?

א. מעשה באשה אחת שהיה שטר של אחרים יוצא מתחת ידה. אמרה: יודעת אני בשטר זה שהוא פרוע; — לפי לשון אחת האמינה רב נחמן, שהרי יכולה היתה לשורפו אם רצתה. ולפי לשון אחרת לא האמינה, כיון שכבר הוחזק השטר בבית דין אי אפשר לה לשורפו. (לפרש"י 'הוחזק בב"ד' — נתקיים השטר בב"ד. והתוס' חולקים וסוברים שמ"מ נאמנת ב'מגו' שיכולה לשורפו. ולכך פרשו שנראה השטר בידה ואי אפשר לה לשורפו). והשיבו על כך מדברי הברייתא שהשליש נאמן גם כשאין הדבר בידו.

התוס' (בגטין סד.) מפרשים שלפי המסקנא נאמן השליש אעפ"י שאין לו שום 'מגו'. אבל הרמב"ם כתב שנאמנות השליח מטעם 'מגו'. (וע"ע במהרש"א. ובמחנה אפרים (גירושין ז, ב) צדד שגם להתוס' נאמן מטעם שמתחילה היה בידו לקורעו, ואולם אין זה מגו להאמינו, אלא שחכמים האמינוהו כיון שהאמינו המלוה מתחילה).

ב. שובר הנמצא ביד שלישי ואין עליו עדים, והלווה והמלוה מודים שנתמנה זה להיות שלישי ביניהם — כשר, הואיל והאמינו המלוה לאותו שלישי.

מפרש"י משמע שאין בו עדים כלל ואעפ"י כ נאמן השליש. אבל התוס' פרשו שיש עליו חתימות ואינם יודעים אם הוא פרוע. ויש מפרשים שיש עליו עדים אלא שאינו מקויים (ע' בראשונים ב"מ כא.).

סח. האם אחד מבעלי הדין יכול לטעון לילך לדון לפני ב"ד שבמקום אחר ולא לדון בעירו?

אחד אומר נדון כאן ואחד אומר נלך למקום הוועד (= מקום ישיבת החכמים וייעודם, שם בית דין קבוע) — רב דימי מסר בשם רבי יוחנן שכופים לילך למקום הוועד. ורבי אלעזר הקשה על כך, מי שנושה בחברו מנה יוציא מנה על מנה?! — הלכך כופים אותו ודן בעירו. וכן אמר רב ספרא. ואם הוצרך לשאול דבר — כותבים ושולחים. ואם אמר כתבו ותנו לי מאיזה טעם דנתוני — כותבים ונותנים לו.

א. התוס' צדדו לומר שדוקא בכגון זה שנתעצמו בדבר, לכך כותבים ונותנים לו טעם הדין.

ב. עוד כתבו התוס' להוכיח מכאן שהמתחייב בדין אינו משלם לחברו הוצאות הכרוכות במשפט

אעפ"י שמוזקו לילך לדון במקום אחר. וכן כתבו שאר פוסקים, אם לא בסרבן (ערא"ש

מ; מרדכי תשו; שו"ת מהרי"ל החדשות צ).